

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 16 września 2022 r.

Znak: ZPS-3.431.12.14.2022.PM

**Pan
Bogdan Wankiewicz
Starosta Wałecki**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 19-22 lipca 2022 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w powiecie wałeckim. Czynności kontrolne prowadzone były w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu mieszczącym się przy ul. Zdobywców Wału Pomorskiego 54, wykonującym zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz w siedzibie Starostwa Powiatowego w Wałczu przy ul. Dąbrowskiego 17. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 39/2022 z 29 czerwca 2022 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Patrycja Matuszewska – inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki. Przedmiotem kontroli był sposób realizacji przez powiat wałecki wybranych zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2021 r. do dnia kontroli oraz realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu w dniach 21-25 czerwca 2019 r. oraz w Starostwie Powiatowym w Wałczu w dniach 28-29 czerwca 2019 r.

Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej kontrolowanych zagadnień, informacji udzielonych przez Starostę Wałeckiego, dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu oraz pracowników centrum.

akta kontroli str. 5

Działalność powiatu wałeckiego w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami³.

---

¹ Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu jest Pani Bożena Terefenko. W okresie objętym kontrolą nie było zmian na powyższym stanowisku.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez powiat wałecki następujących zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą powiat realizował dwa programy dotyczące rozwoju pieczy zastępczej:

- w latach 2019 – 2021, przyjęty uchwałą nr XL/238/2018 Rady Powiatu w Wałczu z 12 października 2018 r.
- w latach 2022 – 2024, przyjęty uchwałą nr XXIX/206/2021 Rady Powiatu w Wałczu z 28 października 2021 r.

Ciągłość w opracowywaniu i realizacji 3-letniego programu rozwoju pieczy zastępczej została zachowana.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu składał roczne sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, na podstawie którego opracowywane były kolejne programy.

W programie ujęte zostały: sytuacja pieczy zastępczej w powiecie, kierunki rozwoju pieczy zastępczej, cel główny, cele szczegółowe, coroczny limit zawodowych rodzin zastępczych, odbiorcy programu, źródła finansowania oraz monitorowanie realizacji działań.

W ramach realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu prowadzono działania w obszarach m.in.: promowanie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, wsparcie istniejących form pieczy zastępczej. Powiat podejmował w w/w zakresie szereg działań, w tym:

- promowanie rodzicielstwa zastępczego wśród lokalnej społeczności poprzez media, zakup i dystrybucję materiałów promujących, prowadzenie kampanii „Rodzic na zastępstwo”, informowanie społeczności powiatu podczas mszy kościelnych, na spotkaniach z włodarzami gmin,
- zapewnienie szkoleń dla kandydatów oraz osób pełniących już funkcję rodziny zastępczej,
- udzielanie wsparcia specjalistycznego rodzinom zastępczym,
- zapewnienie wsparcia finansowego dla rodzin zastępczych,
- tworzenie rodzin zastępczych.

W wyniku ww. działań rodziny zastępcze mają możliwość korzystania ze specjalistycznego wsparcia oraz szkoleń, mają zapewnione świadczenia. Dzięki działaniom promocyjnym i współpracy z innymi podmiotami udało się również pozyskać i utworzyć nowe rodziny zastępcze.

2. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej podejmowano następujące działania:

- zorganizowanie kampanii społecznej promującej rodzicielstwo zastępcze,
- zakup i dystrybucja materiałów promujących rodzicielstwo zastępcze,

- nawiązanie kontaktu z parafiami na terenie powiatu i upowszechnianie informacji o rodzicielstwie zastępczym podczas mszy świętych,
- umieszczenie bilbordów w powiecie zachęcających do rodzicielstwa zastępczego,
- prowadzenie naboru i szkoleń dla kandydatów do prowadzenia rodziny zastępczej,
- wynajęcie autobusu promującego rodzicielstwo zastępcze,
- publikowanie artykułów i udzielanie wywiadów w lokalnych mediach,
- umieszczanie na stronach BIP i portalach społecznościowych centrum informacji dotyczących rodzicielstwa zastępczego,
- organizowanie spotkań z burmistrzami.

W wyniku podjętych działań utworzono 2 rodziny zastępcze spokrewnione, 7 rodzin zastępczych niezawodowych, 1 rodzinę zastępczą zawodową oraz 1 rodzinny dom dziecka.

Sposób kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz funkcjonowanie rodzin zastępczych sprawdzono na podstawie analizy dziesięciu rodzin. Analizie poddano zgodność postępowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od momentu zgłoszenia się kandydatów wyrażających chęć ustanowienia ich rodziną zastępczą lub wydania postanowienia przez sąd do umieszczenia dzieci w tej rodzinie, a w szczególności: weryfikację spełnienia przez kandydatów wymagań określonych w ustawie, zweryfikowanie danych w rejestrze z dostępem ograniczonym, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym⁴, przeprowadzanie szkoleń, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, aktualizowanie co dwa lata zaświadczeń lekarskich potwierdzających, że prowadzący rodzinę zastępczą są zdolni do sprawowania opieki i opinii psychologicznych o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, umieszczanie dzieci w rodzinach, przyznawanie rodzinom świadczeń, dokonywanie ocen rodzin, obejmowanie wsparciem koordynatora, udzielanie wsparcia i pomocy.

lp.	oznaczenie rodzin	opis sytuacji/stwierdzone nieprawidłowości
1.	.....	Rodzina na nowo utworzona w 2021 r. Przed kilku laty państwo ..... byli rodziną zastępczą zawodową pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego, ale podjęli decyzję o rezygnacji. W grudniu 2021 r. ponownie zostali rodziną zastępczą zawodową. W aktach znajdowały się zaświadczenia o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego z dnia 01.12.2021 r., aktualna opinia psychologa oraz zaświadczenia lekarskie. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 4 dzieci -..... . Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej, udziału w grupie wsparcia. W okresie objętym kontrolą rodzina nie podlegała jeszcze ocenie. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dofinansowanie do wypoczynku dziecka, świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, utrzymanie lokalu mieszkalnego, świadczenia na remont lokalu, świadczenie „500+”. Rodzina miała wsparcie poprzez zatrudnienie osoby do pomocy. Osoba zatrudniona

⁴ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 152).

		do pomocy została zweryfikowana w Rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnych po nawiązaniu stosunku pracy, co narusza art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.
2.	..... - rodzina zastępcza niezawodowa	Sąd powierzył rodzinie pełnienie funkcji rodziny zastępczej w styczniu 2021 r. Zgromadzone były dokumenty potwierdzające spełnienie przez rodzinę wszystkich wymagań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina uzyskała wstępną akceptację organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Odbyła szkolenie w wymiarze zgodnym z obowiązującymi przepisami. W lipcu 2021 r. uzyskała zaświadczenie kwalifikacyjne. Rodzina posiadała zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej, brała udział w grupie wsparcia m.in. w ramach Klubu Rodzica Zastępczego. W okresie kontrolnym rodzina była oceniana raz i otrzymała ocenę pozytywną ze wskazaniem. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, świadczenie „500+”. Rodzina korzystała ze wsparcia koordynatora.
3.	..... - rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach rodziny brak było aktualnego zaświadczenia lekarskiego oraz opinii psychologa o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Stanowi to naruszenie art. 46 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Starosta wyjaśnił, że w rodzinie przebywa tylko pełnoletni wychowanek, który osiągnął pełnoletność....., a według art. 37 ust. 1 w/w ustawy objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Zatem według starosty w okresie objętym kontrolą pani ..... nie stanowiła już rodziny zastępczej w świetle prawa rodzinnego. Wyjaśniono, że zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej rodzina niezawodowa, u której przebywa wyłącznie pełnoletni wychowanek, o którym mowa w art. 37 ust. 2 ustawy, otrzymuje świadczenie na jego utrzymanie, należy przyjąć, że obowiązek wynikający z art. 46 ust. 3 ustawy dotyczy również takiej rodziny. Rodzina korzystała z pomocy terapeutycznej. W okresie kontrolowanym nie była oceniana – ostatnia ocena rodziny była w 2020 r. z oceną pozytywną. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka oraz dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka.
4.	.....	Rodzina przekształcona z rodziny zastępczej zawodowej w styczniu ..... . W teczce rodziny znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinia psychologa. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 7 dzieci - ..... . Rodzina

		<p>miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami, dostęp do poradnictwa i terapii, udział w grupie wsparcia, szkolenia. W okresie kontrolowanym nie była oceniana – ostatnia ocena była w 2020 r. z wynikiem pozytywnym. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, utrzymanie lokalu mieszkalnego, na remont, świadczenie „500+”.</p>
5.	.....	<p>Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowała się aktualna opinia psychologa oraz zaświadczenia lekarskie. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 2 dzieci - ..... . Rodzina miała możliwość kontaktu z innymi rodzinami, zapewniony dostęp do poradnictwa, szkoleń, udziału w grupie wsparcia, jednak nie chciała skorzystać z proponowanej oferty. W okresie objętym kontrolą rodzina była oceniana raz, ocena była pozytywna ze wskazaniem. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, świadczenie „500+”. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora.</p>
6.	.....	<p>Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologa. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 4 dzieci, w tym .... . Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, udziału w grupie wsparcia, w Klubie Rodzica Zastępczego. W okresie objętym kontrolą była oceniana raz - ocena pozytywna. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, świadczenie „500+”. Miała wsparcie poprzez zatrudnianie osób do pomocy. Osoby te nie zostały zweryfikowane w Rejestrze sprawców przestępstw na tle seksualnym przed nawiązaniem stosunku pracy. Weryfikacja nastąpiła po podpisaniu umowy. Jest to niezgodne z art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.</p>
7.	.....	<p>W lutym 2021 r. sąd powierzył rodzinie pełnienie funkcji rodziny zastępczej. Zgromadzone były dokumenty potwierdzające spełnienie przez rodzinę wszystkich wymagań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina uzyskała wstępną akceptację organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Odbyła szkolenie w wymiarze zgodnym z obowiązującymi przepisami. W marcu 2021 r. rodzina otrzymała zaświadczenie kwalifikacyjne. Rodzina posiadała zaświadczenie o niekaralności z Krajowego Rejestru Karnego. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami, dostęp do poradnictwa, udziału w grupie wsparcia, szkolenia. W okresie kontrolowanym była oceniana raz - ocena pozytywna. Rodzina terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka,</p>

		świadczenie w związku z przyjęciem dziecka.
8.	.....	W marcu 2022 r. sąd powierzył rodzinie pełnienie funkcji rodziny zastępczej. Zgromadzone były dokumenty potwierdzające spełnienie przez rodzinę wszystkich wymagań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodzina uzyskała wstępną akceptację organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Rodzina na dzień kontroli nadal oczekiwała na odbycie szkolenia. Starosta wyjaśnił, że rodzina oczekuje na szkolenie, ponieważ od czasu utworzenia jej rodziną zastępczą żaden ośrodek adopcyjny nie organizował szkoleń. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu wysłało zapytanie ofertowe do 6 podmiotów szkolących kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, ale nie otrzymało ani jednej oferty. Starosta oświadczył, że obecnie rodzina ma ustalony termin szkolenia w ośrodku adopcyjnym w Koszalinie na wrzesień br. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej, szkoleń, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, kolonii dla dzieci. W okresie objętym kontrolą rodzina nie podlegała ocenie. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in.: na pokrycie kosztów utrzymania, świadczenie w związku z przyjęciem dziecka, świadczenie „500+”. Rodzina była objęta wsparciem koordynatora.
9.	.....	Utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 4 dzieci, w tym dwuosobowe rodzeństwo. W dokumentacji znajdowała się zgoda rodziny na przyjęcie dzieci ponad dopuszczalny limit oraz opinia koordynatora. Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, terapii, pomocy prawnej, szkoleń, kontaktu z innymi rodzinami, udziału w grupie wsparcia. W okresie objętym kontrolą była oceniana raz - ocena pozytywna. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, utrzymanie lokalu, świadczenie na remont, świadczenie „500+”. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora.
10.	.....	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie i opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 2 dzieci –..... . Rodzina miała zapewniony dostęp do uczestnictwa w grupie wsparcia, kontaktu z innymi rodzinami, szkoleń, poradnictwa. W okresie kontrolowanym nie była oceniana. Ostatnia ocena była w 2020 r. z wynikiem pozytywnym. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dofinansowanie do wypoczynku dziecka, świadczenie związane ze zdarzeniem losowym, świadczenie „500+” .

Część kontrolowanych rodzin była objęta wsparciem koordynatora, a część wsparciem pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Oceny kontrolowanych rodzin dokonywano w porozumieniu z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i z asystentem rodziny, w przypadkach, w których rodziny biologiczne współpracowały z asystentem. W jednym przypadku rodzina sprawująca pieczę nad 1 dzieckiem od marca 2022 r. do dnia kontroli nadal oczekiwała na szkolenie. Spowodowane to było brakiem organizowania szkoleń przez ośrodki adopcyjne. W przyszłości, aby uniknąć podobnych sytuacji należy rozważyć przygotowanie własnego programu lub wyszkolenie trenerów, aby uniezależnić się od instytucji zewnętrznych. Zgodnie z art. 180 pkt. 6 do zadań własnych powiatu należy *organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych [...] oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej [...]*.

akta kontroli str. 23-30, 50-136

Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez grupy wsparcia i specjalistyczne poradnictwo.

W okresie objętym kontrolą odbyły się dwa szkolenia dla kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej, jedno realizowane przez Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej – uczestniczyły 2 osoby i drugie realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pile – uczestniczyły 3 osoby. Powiat zabezpiecza środki finansowe na szkolenia dla kandydatów.

W ramach wspierania rodzin zastępczych ustalono, że rodziny zastępcze mają zapewniony dostęp do pomocy psychologicznej, pomocy prawnej, kontakt z innymi rodzinami zastępczymi, poradnictwo, udział w grupie wsparcia, a także szkolenia podnoszące kompetencje, m.in. „Zagrożenia w sieci”, „Dziecko z FAS/FASD – jak wspomagać w rozwoju i wyrównywać szanse”, „Szkolenie dla Liderów Klubów Rodzica Zastępczego”.

akta kontroli str. 28-30, 50-132

3. Zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej.

Sprawozdania dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu, na podstawie których został opracowany program rozwoju pieczy zastępczej, zawierały informacje o potrzebach powiatu w zakresie miejsc w pieczy zastępczej oraz ustalały kierunki rozwoju pieczy zastępczej. W trakcie kontroli stwierdzono, że powiat posiada tylko jedną placówkę opiekuńczo-wychowawczą typu rodzinnego, co w konsekwencji prowadzi do umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej poza powiatem. Rodzinna piecza zastępcza, mimo utworzenia w okresie kontrolowanym nowych rodzin zastępczych nadal wymaga kontynuacji działań w tym zakresie. Na dzień kontroli w powiecie funkcjonowały 42 rodziny zastępcze, 1 rodzinny dom dziecka oraz 1 placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego.

rodzaj pieczy	liczba miejsc	liczba dzieci i osób pełnoletnich umieszczonych na dzień kontroli
rodzina zastępcza spokrewniona	X	31
rodzina zastępcza niezawodowa	45	21
rodzina zastępcza zawodowa	15	19
rodzinny dom dziecka	8	7
placówka opiekuńczo-wychowawcza	8	9
wszystkie rodzaje pieczy	76	87

Najwięcej dzieci umieszczonych było w spokrewnionych rodzinach zastępczych. Najczęstszymi przyczynami umieszczania dzieci w pieczy zastępczej była przemoc, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców oraz choroba alkoholowa.

Na dzień kontroli jedno postanowienie sądu nie zostało zrealizowane i dwoje dzieci (...) oczekiwało na umieszczenie w pieczy zastępczej. Starosta oświadczył, że .... na co dzień są wychowankami ....., a z zebranych dokumentów wynika, że .... . Dyrektor Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej ....., w której przebywa ....., Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu wysyłało zapytania do innych pcpr-ów o możliwość umieszczenia małoletnich w ich placówkach opiekuńczo-wychowawczych, jednak bez rezultatu. Nawet, gdy któraś placówka miała wolne miejsca, to .... . Starosta oświadczył, że nadal monitorowane są rejestry wolnych miejsc i poszukiwane jest miejsce dla rodzeństwa, aby zrealizować postanowienie sądowe.

Na dzień kontroli w powiecie nie było żadnej placówki opiekuńczo-wychowawczej, poza rodzinną.

Rotacja dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu w okresie objętym kontrolą przedstawia się następująco:

lp.	rodzaj pieczy zastępczej	liczba dzieci umieszczonych w pieczy w okresie objętym kontrolą		liczba dzieci, które opuściły pieczę	liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
		na terenie powiatu	poza powiatem		
1.	rodzina zstępca spokrewniona	2	1	9	1
2.	rodzina zastępcza niezawodowa	11	3	2	1
3.	rodzina zastępcza zawodowa ogółem, w tym:	10	2	7	1
3.1.	pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	4	2	3	1
3.2.	specjalistyczna	1	0	1	0
4.	rodzinny dom dziecka	7	0	1	0
5.	placówka opiekuńczo-wychowawcza	8	5	16	1
6.	piecza ogółem	38	11	35	4

Powiat w większości zabezpiecza pieczę zastępczą rodzinną dzieciom na swoim terenie. W związku z tym, że powiat nie posiada placówki opiekuńczo-wychowawczej innej niż typu rodzinnego, w okresie objętym kontrolą 5 dzieci (...) zostało umieszczonych w placówkach poza powiatem. W 2 przypadkach (...) na dzień kontroli dzieci nie przebywały już w pieczy zastępczej, w 1 przypadku (...) rodzice byli pozbawieni władzy rodzicielskiej, nie utrzymują żadnych kontaktów z dzieckiem, a osoby bliskie dziecku (...) stosowały wobec nieletniej

przemoc. W przypadku ... matka dziecka nie żyje. Dziecko początkowo zostało umieszczone w rodzinie spokrewnionej u i .... (przed okresem kontrolowanym). W lutym 2021 r. decyzją sądu dziecko powróciło pod opiekę .... , jednak z powodu stosowania wobec dziecka przemocy i niezabezpieczania jego potrzeb bytowych, dziecko zaczęło przejawiać zachowania demoralizacyjne. Zostało ponownie umieszczone w pieczy zastępczej - instytucjonalnej. .... nie podejmuje żadnych działań w celu powrotu .... do domu rodzinnego, nie .... żadnej współpracy z instytucjami pomocowymi w tym celu, sporadycznie kontaktuje się z dzieckiem. W przypadku .... rodzina nie interesuje się dzieckiem nawet w urodziny czy święta, sporadyczny kontakt nawiązuje tylko małoletni. W rodzinnej pieczy zastępczej poza powiatem umieszczono w okresie kontrolowanym 6 dzieci, z tego: 1 w rodzinie spokrewnionej, 3 w rodzinach niezawodowych (u osób bliskich dzieciom) i 2 (...) w rodzinach zawodowych, pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. W przypadku ... na dzień kontroli dziecko nie przebywało już w pogotowiu, a .... oczekiwało na przysposobienie (pozytywna kwalifikacja).

W każdym przypadku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu w pierwszej kolejności poszukiwało miejsc w pieczy zastępczej na własnym terenie i w powiatach najbliższej położonych od miejsca zamieszkania rodziców biologicznych dzieci.

W okresie objętym kontrolą 1 dziecko poniżej 10 roku życia zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej wraz ze starszym rodzeństwem. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Troje dzieci z dwóch rodzin zastępczych zostało przeniesionych do placówki opiekuńczo-wychowawczej. W obu przypadkach zmiana pieczy była na wniosek rodzin zastępczych. Nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą, zarówno przed umieszczeniem jak i po umieszczeniu w pieczy, nie zostało rozdzielone żadne rodzeństwo.

Na dzień kontroli, w czterech rodzinach zawodowych oraz jednej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego było przekroczenie liczby dzieci określonej w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 53 ustawy *w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność [...]. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa [...] jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.* We wskazanych przypadkach sytuacje dotyczyły umieszczenia rodzeństw, ponadto w każdym przypadku w dokumentacji znajdowała się zgoda rodziny zastępczej na umieszczenie większej liczby dzieci oraz opinia koordynatora.

Na dzień kontroli w rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przebywało 3 dzieci od 4 do 8 miesięcy oraz 1 dziecko powyżej 8 miesięcy. We wszystkich przypadkach nadal trwało postępowanie sądowe.

Dochodzenie na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych skontrolowano na podstawie 7 przypadków wychowanków, którzy przebywają w pieczy zastępczej ponad rok. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

W okresie objętym kontrolą 4 rodziny spokrewnione zostały rozwiązane w związku z usamodzielnieniem wychowanków, 3 rodziny niezawodowe i 1 zawodowa – 1 na własny

wniosek (niezawodowa), 1 z powodu powrotu dziecka do rodziny biologicznej (niezawodowa) oraz 2 z innych przyczyn (niezawodowa i zawodowa). Nie stwierdzono uchybień w tym zakresie.

4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Instytucjonalną pieczę zastępczą w powiecie stanowi jedna placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego, w której na dzień kontroli przebywało 9 dzieci, czyli 1 ponad dopuszczalną liczbę. Przekroczenie limitu miejsc w placówce odbyło się za pisemną zgodą Wojewody Zachodniopomorskiego. Dyrektor placówki posiadał kwalifikacje do jej prowadzenia zgodne z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

akta kontroli str. 31-49, 137-143

5. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka.

Rejestr osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka na podstawie upoważnienia Starosty Wałeckiego z 30 września 2014 r. prowadzi dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu. Rejestr zawierał wszystkie elementy określone w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą rejestr był przekazywany 2 razy. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

akta kontroli str. 31-32

6. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w powiecie wałeckim w dniach 21-25 i 28-29 stycznia 2019 r.

W związku ze stwierdzonymi podczas ostatniej kontroli nieprawidłowościami zostały wydane zalecenia pokontrolne:

- 1) Dokonywać oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zgodnie z terminami opisanymi w art. 131 ust. 1 ustawy.
- 2) Zapewnić liczbę miejsc w pieczy zastępczej adekwatną do potrzeb, uwzględniając dzieci, które wymagają szczególnej opieki i mają trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.
- 3) Prowadzić kontrole w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego zgodnie z art. 38b ust. 2 i 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ad. 1)

Analizie poddano 31 ocen sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Wszystkie skontrolowane oceny dokonane zostały w terminie zgodnym z przepisami. Zalecenie zostało zrealizowane.

Ad. 2)

W okresie objętym kontrolą w rodzinnej pieczy zastępczej poza powiatem zostało umieszczonych 6 dzieci, z tego: 1 w rodzinie spokrewnionej (...), 3 w rodzinie niezawodowej, u osób bliskich dzieciom (...), 2 w rodzinie zawodowej pełniącej funkcje pogotowia rodzinnego (...). W przypadku dzieci z pogotowia rodzinnego, na dzień kontroli przebywało tam już tylko dziecko zakwalifikowane do przysposobienia. Pięcioro dzieci (...) w okresie

kontrolowanym zostało umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych poza powiatem. Na dzień kontroli tylko 3 z nich nadal przebywało w pieczy instytucjonalnej w innych powiatach. Przyczyną umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem był brak miejsc na terenie powiatu wałęckiego. Na dzień kontroli jedno postanowienie sądu z października 2021 r. nie zostało zrealizowane. Dzieci na co dzień nie przebywają w rodzinie biologicznej, są wychowankami ..... . Od wydania postanowienia sądowego centrum cały czas podejmuje działania w celu jego realizacji, jednak ze względu na .... i zbyt małą liczbę miejsc w pieczy zastępczej na terenie całego kraju, działania te nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Nawet, gdy któraś placówka deklarowała posiadanie wolnych miejsc, to .... odmawiano ich przyjęcia. Dyrektor centrum w dalszym ciągu kontynuuje poszukiwania miejsc celem realizacji postanowienia sądowego.

Z zebranej podczas kontroli dokumentacji wynika, że powiat podejmował szereg działań w celu zwiększenia liczby miejsc w pieczy zastępczej na swoim terenie. Starosta Wałęcki w 2019 r. zwrócił się do Wojewody Zachodniopomorskiego z prośbą o wyrażenie zgody na zbycie w drodze darowizny nieruchomości gruntowej, stanowiącej własność Skarbu Państwa, położonej na terenie Wałcza na rzecz powiatu wałęckiego celem budowy placówki opiekuńczo-wychowawczej. Prośba Starosty została rozpatrzona negatywnie.

Starosta oświadczył, że w 2020 r. ze względu na epidemię wirusa SARS-CoV-2 realizował inne zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańcom powiatu. W roku 2021 r. powiat promował rodzicielstwo zastępcze, zorganizowana została kampania społeczna „Rodzic na zastępstwo”, odbyły się spotkania z burmistrzami miast z terenu powiatu celem przedstawienia sytuacji związanej z koniecznością rozwoju pieczy zastępczej, propagowano rodzicielstwo zastępcze w lokalnych mediach, poprzez rozmieszczenie na terenie powiatu billboardów zachęcających do zostania rodzicem zastępczym, nawiązano współpracę z kościołami. Dzięki temu w powiecie utworzono 10 rodzin zastępczych i 1 rodzinny dom dziecka w okresie od stycznia 2021 r. do lipca 2022 r. Ponadto powiat nadal podejmował działania celem utworzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej. W lutym 2022 r. powiat wałęcki złożył wniosek o dofinansowanie na ten cel z „Rządowego Funduszu Polski Ład: Program inwestycji strategicznych edycja trzecia – PGR”, który został rozpatrzony pozytywnie. Ponadto Uchwałą Nr XXXVI/245/2022 Rady Powiatu w Wałczu z dnia 28 kwietnia 2022 r. zabezpieczono część środków finansowych w budżecie powiatu na realizację zadania „Opracowanie dokumentacji projektowej w zakresie przebudowy i zmiany sposobu użytkowania budynku opieki zdrowotnej na placówkę opiekuńczo - wychowawczą ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”. Na dzień kontroli powiat miał zawartą umowę z wykonawcą m.in. na usługi wykonania dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych związanych ze zmianą sposobu użytkowania budynku opieki zdrowotnej na placówkę opiekuńczo-wychowawczą. Starosta oświadczył, że przewidywany termin realizacji przebudowy i zmiany sposobu użytkowania budynku na placówkę opiekuńczo-wychowawczą wraz z zagospodarowaniem terenu to 31 grudnia 2024 r.

W związku z powyższym zalecenie jest w trakcie realizacji, a jego ostateczna ocena zostanie zweryfikowana podczas kolejnej kontroli.

Ad.3)

W okresie objętym kontrolą przeprowadzono łącznie 22 kontrole rodzin zastępczych, 1 rodzinnego domu dziecka oraz 4 kontrole w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Kontrole przeprowadzał dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu upoważniony przez zarząd powiatu. Zalecenie zostało zrealizowane.

akta kontroli str. 144-190

Podsumowanie ustaleń kontroli.

stwierdzone uchybienia/ nieprawidłowości	<ol style="list-style-type: none"> 1) weryfikacja osób zatrudnianych w rodzinach zastępczych do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rejestrze z dostępem ograniczonym po nawiązaniu stosunku pracy 2) brak aktualnego zaświadczenia lekarskiego oraz opinii wydanej przez psychologa o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, u której przebywa tylko pełnoletni wychowanek 3) niezrealizowane 1 postanowienie sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej 4) nie przeszkolenie 1 rodziny zastępczej niezawodowej do pełnienia swojej funkcji
przyczyny stwierdzonych uchybień/ nieprawidłowości	<ul style="list-style-type: none"> - przeoczenie - mylna interpretacja przepisów ustawy - brak miejsc w pieczy zastępczej
skutki stwierdzonych uchybień/ nieprawidłowości	<ol style="list-style-type: none"> 1) dopuszczenie do pracy osób przed zweryfikowaniem jej danych w rejestrze sprawców na tle seksualnym z dostępem ograniczonym 2) rodzina zastępcza bez zaświadczenia lekarskiego oraz opinii psychologa 3) niezabezpieczenie dzieci w pieczy zastępczej 4) nieprzeszkolona rodzina zastępcza
osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia/ nieprawidłowości	Starosta Wałecki, dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wałczu
uprawnienia jednostki kontrolowanej	jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania
wpis w książce kontroli	7
wystąpienie otrzymują	<ol style="list-style-type: none"> 1) Starosta Wałecki 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W celu podniesienia efektywności pracy powiatu wałeckiego w zakresie pieczy zastępczej

wydają zalecenia

zwykle:

- 1) zapewniać szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze bez zbędnej zwłoki, zwłaszcza w przypadku rodzin, które sprawują już pieczę zastępczą nad dzieckiem.

znaczące:

- 1) weryfikować dane o osobach zatrudnianych w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rejestrze z dostępem ograniczonym, o którym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym – przed nawiązaniem stosunku pracy,
- 2) w przypadku każdej rodziny zastępczej aktualizować zaświadczenia lekarskie oraz opinie o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,

wystawione przez psychologa zgodnie z art. 46 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

- 3) kontynuować działania w celu zapewnienia liczby miejsc w pieczy zastępczej adekwatną do występujących potrzeb, uwzględniając dzieci, które wymagają szczególnej opieki i mają trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.
- 4) realizować postanowienia sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej bez zbędnej zwłoki.

W przypadku braku zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych.

.....

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego:

.....

Właściwe podpisy na oryginale